

Priopćenje za medije

Luxembourg, 7. prosinca 2017.

Kreditna jamstva za MSP-ove: ostvareni su pozitivni rezultati, ali potrebno je poboljšati usmjeravanje na ciljne korisnike i koordinaciju s nacionalnim programima, poručuju revizori EU-a

Iznos sredstava predviđenih za dva programa kreditnih jamstava EU-a određen je bez provedbe sveobuhvatne analize tržišnih potreba te prevelikom broju poduzeća koja su primila potporu u stvarnosti nije bio potreban zajam pod jamstvom, stoji u novom izvješću Europskog revizorskog suda. Ipak, poduzeća kojima je izdan zajam pod jamstvom zabilježila su rast. Kad je riječ o zajmovima pod jamstvom koji su povezani s inovacijama, velik broj poduzeća kojima je izdan takav zajam dosegao je tek skromnu razinu inovativnosti, navode revizori, što nije u skladu s povezanim propisima, prema kojima je potrebno usmjeriti se na izvrsnost i težiti njezinu dostizanju. Revizori također ističu da Europska komisija još nije pružila dovoljno dokaza o učinku kreditnih jamstava i njihovoj isplativosti. Dok Komisija snosi cjelokupnu odgovornost za predmetne programe, njihova je provedba povjerena Europskom investicijskom fondu (EIF).

Revizori su analizirali je li s pomoću kreditnih jamstava EU-a manjim poduzećima omogućen pristup financiranju i time pružena potpora njihovu rastu i inovacijama. Ispitali su dva instrumenta pod središnjim upravljanjem koja su trenutačno u uporabi: Jamstveni instrument InnovFin za MSP-ove namijenjen poduzećima koja su usmjerena na istraživanje i inovacije te Instrument kreditnog jamstva. Očekuje se da će se u razdoblju 2014. – 2020. iz proračuna EU-a izdvojiti 1,78 milijardi eura kako bi se pokrili mogući gubitci nastali na temelju izdanih zajmova i troškovi upravljanja tim instrumentima. Pridodaju li se dodatna sredstva iz Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU), taj iznos doseže 3,13 milijardi eura. Kad je riječ o predviđenim financijskim sredstvima, ta su dva instrumenta relativno skromna u usporedbi s instrumentima iz kojih EU u okviru strukturnih fondova izdvaja sredstva za nacionalne jamstvene programe usmjerene na MSP-ove i instrumentima u okviru kojih sredstva izdvajaju same države članice.

„Revizori Suda utvrdili su da postoji potreba za boljim usmjeravanjem na održiva poduzeća koja nemaju pristup financiranju i poduzeća koja se bave istraživanjem i inovacijama s velikim potencijalom za izvrsnost”, istaknuo je **Neven Mates, član Europskog revizorskog suda zadužen za ovo izvješće**. „Osim toga, te je programe potrebno bolje koordinirati sa sličnim programima koji se provode na nacionalnim razinama.”

U usporedbi s prethodnim instrumentima, predmetni jamstveni instrumenti započeli su s radom u kratkom roku, navode revizori. Iako je iznos dostupnih financijskih sredstava EU-a znatno povećan, obavljenom

Svrha je ovog priopćenja za medije prenijeti glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda.

Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Glasnogovornik

T: (+352) 4398 47 063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Službenik za odnose s medijima

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

procjenom tržišnih potreba nisu obuhvaćeni svi jamstveni instrumenti te njome nije pokazan način na koji bi se instrumentima trebalo odgovoriti na utvrđene potrebe. Komisija je dosad pružila tek ograničene dokaze o djelotvornosti prethodnih instrumenata kreditnog jamstva, dok iznosi troškova i naknada koje se plaćaju EIF-u nisu obrazloženi u dostatnoj mjeri. Unatoč tome što su mehanizmi evaluacije za trenutačne instrumente poboljšani, i dalje postoji niz nedostataka, kao što su manjak podataka za evaluaciju učinka na inovacijske aktivnosti i ograničen prostor za nadzor nad provedbom programa na temelju akademskog istraživanja.

Na temelju ekonometrijske studije koja je provedena za Francusku utvrđeno je da su zahvaljujući instrumentima kreditnog jamstva poduzeća koja su primila potporu zabilježila veći rast u smislu ukupne imovine, prodaje, broja zaposlenika i produktivnosti. Učinak je bio veći u slučaju manjih i mlađih poduzeća, tj. poduzeća za koja je vjerojatnije da bi se mogla suočiti s poteškoćama u dobivanju zajmova bez jamstva. Riječ je o činjenici koja je vrlo važna u smislu usmjeravanja na ciljne korisnike u okviru tih dvaju instrumenata.

Na temelju uzorka poduzeća iz devet država članica revizori su utvrdili da se znatan dio poduzeća koja su primila potporu ne bi suočio s poteškoćama u pristupu financiranju te im stoga nije bio potreban zajam pod jamstvom. Kreditiranje poduzeća koja su imala pristup financiranju posebno je bilo naglašeno u slučaju privatnih financijskih posrednika u okviru Jamstvenog instrumenta InnovFin za MSP-ove. Pružanjem potpore poduzećima koja već imaju pristup komercijalnim zajmovima stvara se rizik od toga da se instrumenti EU-a natječu s privatnim sektorom, poručuju revizori.

U okviru Jamstvenog instrumenta InnovFin za MSP-ove trebalo bi se usmjeravati na poduzeća koja se bave istraživanjem i inovacijama s velikim potencijalom za izvrsnost. Međutim, dvije trećine poduzeća iz uzorka ili su razvila standardne proizvode ili procese, ili se uopće nisu bavila inovacijama.

Revizori su i u ovom slučaju uočili velike razlike između privatnih i javnih posrednika: javni posrednici postižu puno bolje rezultate u smislu usmjeravanja na poduzeća u sektorima koji se temelje na znanju, drugim riječima, poduzeća za koja je vjerojatnije da će biti inovativna.

Naposljetku, revizori napominju da u većini država članica već postoji velik broj sličnih instrumenata, što ima važne posljedice za programe EU-a, te pozivaju na njihovu bolju provedbu. Sud očekuje od Komisije da većinu preporuka u vezi s instrumentima koji bi mogli naslijediti postojeće instrumente uzme u obzir u sklopu nadolazećeg višegodišnjeg financijskog okvira. Komisija bi posebno trebala:

- poboljšati usmjeravanje na održiva poduzeća koja nemaju dovoljan pristup financiranju
- zajamčiti usmjeravanje na inovativnija poduzeća u okviru Jamstvenog instrumenta InnovFin za MSP-ove
- obaviti sveobuhvatnu evaluaciju djelotvornosti prethodnih i trenutačnih jamstvenih instrumenata i *ex ante* evaluaciju instrumenata koji bi mogli naslijediti postojeće instrumente
- utvrditi način na koji se instrumentima pod središnjim upravljanjem najbolje može odgovoriti na tržišne potrebe vodeći pritom računa o koordinaciji s instrumentima koji se financiraju nacionalnim ili regionalnim sredstvima.

Napomene za urednike

EU već gotovo 20 godina izdaje kreditna jamstva kojima malim i srednjim poduzećima olakšava pristup financiranju zaduživanjem. Jamstva se izdaju financijskim posrednicima, od kojih se očekuje da povećaju kreditiranje održivih poduzeća koja bi u suprotnome naišla na poteškoće u dobivanju zajmova. Kako bi pomogao tim poduzećima, EU izdvaja sredstva za dva jamstvena instrumenta pod središnjim upravljanjem, dok u okviru kohezijske politike sufinancira slične instrumente koje su uspostavila nacionalna ili regionalna

tijela. Države članice također izdvajaju vlastite resurse za slične programe.

Komisija, Europska investicijska banka i EIF odlučili su 2016. godine staviti dio proračunskih sredstava EFSU-a na raspolaganje za povećanje doprinosa EU-a za navedena dva instrumenta.

Tematsko izvješće br. 20/2017 „Instrumenti kreditnog jamstva financirani sredstvima EU-a: ostvareni su pozitivni rezultati, ali potrebno je poboljšati usmjeravanje na ciljne korisnike i koordinaciju s nacionalnim programima” dostupno je na internetskim stranicama Suda (www.eca.europa.eu) na 23 jezika EU-a.